

VWS MEDIABEELD COVID-19

Analyseperiode 13:00 uur d.d. – 17:30 uur d.d. 14 december

 Team M&A, Directie Communicatie. Vragen? Mail naar 5.f.2e@minvws.nl
1. Kort mediabeeld -belangrijkste conclusies gelekte maatregelen

- Iets voor twaalfen brengt NOS naar buiten dat 'bijna alles dichtgaat'. Haagse bronnen melden dat het kabinet een 'vergaande lockdown' voorbereidt waarbij bijna alles tot en met 19 januari dichtgaat. Sinds het Catshuisoverleg op zondag kwamen al verschillende berichten naar buiten over plannen van het kabinet om veel strengere maatregelen te nemen. Dat naar aanleiding van de snel oplopende besmettingen en de aangekondigde 'harde lockdown' in Duitsland.
- Als gevolg van alle leks, zien we drukte in de winkelstraten. Kritiek op het lekken hierdoor: "kabinet-lek veroorzaakt nu juist drukte die we niet willen", zo is het beeld.
- Getroffen sectoren reageren nog voordat de officiële toespraak van de MP is gehouden. Het is 'een harde klap'.

2. Reacties op maatregelen:
A. Getroffen sectoren
Retailsector

- Het wordt een drukke avond voor kappers, want veel mensen willen nog snel hun haar laten knippen. "Mensen willen niet het risico lopen met een coronacoupe de kerst in te gaan, dus veel klanten proberen nu nog snel een afspraak te maken", zegt **Gonny Eussen van de kappersbranchevereniging**. Veel kappers werken vanavond nog door.
- De plannen komen hard aan, zegt de **Ondernemerskoepel Vereniging Amsterdam City**: "We hebben er alles aan gedaan om het zo goed mogelijk te organiseren", zegt een woordvoerder. "Ik heb niet het idee dat het sluiten van winkels gaat helpen, maar zeker weten doen we dat niet."
- De mogelijk harde lockdown die het kabinet vanavond waarschijnlijk aankondigt, zal een "groot en belangrijk gat slaan" in de omzet van ondernemers in de schoonheidsindustrie, zegt **Jantine van 't Klooster, bestuursvoorzitter van Ambos, de branchevereniging van schoonheidsspecialisten**.
- **Paul te Grotenhuis van Inretail op radio 1**: "Dit gaat zo verschrikkelijk slecht uitpakken voor ondernemers die met hun complete kerstvoorraad blijven zitten." Winkeliers zijn somber over de sluiting die eraan zit te komen. "Dit is rampzalig voor winkeldonemers. December is de belangrijkste maand van het jaar. Mensen krijgen een bonus op werk, ze hebben tijd om iets te kopen en geven meer uit aan cadeautjes. Het kan niet anders dan dat dit desastreus gaat uitpakken. Ondernemers zitten met een complete kerstvoorraad die ze niet kwijt kunnen in januari." Verder blijft het volgens Te Grotenhuis onduidelijk om welke winkels het nou gaat. "Welke winkels zijn essentieel en welke zijn niet essentieel? Een supermarkt of apotheek is duidelijk, maar hoe zit het met een dierenwinkel?"
- **Koninklijke Nederlandse Slagers** vindt dat slagers een 'essentiële rol' in de voedselvoorziening hebben en dat ze open moeten blijven. Directeur Marian Lemson: "Slagers leveren voedsel en ook maaltijden, en met name in kleine kernen. En spelen dus een essentiële rol." Lemsom herinnert bovendien aan een motie die de Tweede Kamer in oktober aannam. Daarin is het kabinet gevraagd om te garanderen dat bij strengere coronamaatregelen naast supermarkten ook andere winkels die levensmiddelen verkopen open kunnen blijven.
- **Directeur Fokke de Jong van modeketen Suitsupply** zet zijn vraagtekens bij het besluit van het kabinet. "Het zijn drastische maatregelen, terwijl de meeste winkels inmiddels veel ervaring hebben met veilig shoppen. Wij laten een maximaal aantal klanten toe, delen mondkapjes uit en de winkels zijn erop aangepast."
- **Retailadviesbureau RMC en brancheorganisatie Modint** noemt het sluiten van niet-essentiële winkels om het aantal coronabesmettingen terug te dringen onnodig; beide organisaties stellen dat veilig winkelen mogelijk is, ook in de drukke periode rond kerst. RMC adviseert de piekmomenten aan te pakken in plaats van een algemene sluiting van de niet-noodzakelijke winkels: "Dat lijkt ons een te zware maatregel, die niet met cijfers kan worden onderbouwd", aldus **RMC-directeur Huib Lubbers**. Hij vindt dat veilig winkelen mogelijk is, vooral nu kerst op vrijdag en zaterdag valt. Traditioneel is de zaterdag voor kerst de drukste dag, en die drukte wordt nu verspreid over de hele week. **Modint-directeur Patric Hanselman** stelt dat het sluiten van kleding- en schoenenzaken in de sale-periode, wanneer die winkels juist een groot deel van hun voorraad moeten verkopen, dramatisch is en langdurige gevolgen zal hebben voor de modebranche. Hij pleit voor een "intelligente vorm van winkelsluiting" waarbij alleen de probleemgebieden worden aangepakt: "Er zijn een paar hele drukke winkelstraten, maar in veel dorpen en kleinere steden zijn die problemen er niet."
- **Tuincentra** geven aan met een overschot aan kerstbomen te zitten, omdat veel mensen tot het laatste moment wachten met de aankoop van zo'n boom. Een deel wordt weggeven aan goede doelen en de rest wordt versnipperd.
- **Anne Schroën, directeur van de Boekverkopersbond**, noemt het 'zuur' indien zou blijken dat boekwinkels dicht moeten. [Maar] "de boekhandelaren zijn nog redelijk rustig onder alle berichten over de lockdown, zegt Schroën. "Ze zijn niet altijd meteen met cijfers bezig." Daarbij komt dat je ook online bij je eigen boekhandel kunt bestellen, je hoeft niet altijd naar een internetgigant."
- Webwinkels moeten de komende tijd "alles op alles" gaan stellen om te zorgen dat consumenten hun bestelde pakketjes op tijd krijgen voor de feestdagen. Daarvoor waarschuwt directeur Wijnand Jongen van brancheorganisatie **Thuiswinkel.org**. "De online bestellingen zullen enorm aanzwengelen. Aankopen van spullen om thuis te overleven en

te kunnen werken komen boven op de enorme drukte die we nu al ervaren rond de feestdagen." **Bol.com** laat aan ANP weten dat er vandaag al meer bestellingen werden gedaan dan verwacht.

Scholen

- Als het kabinet inderdaad besluit dat de scholen voorlopig dichtgaan, is dat voor **onderwijsbond AOb** "een besluit waarvan je snapt dat het moet komen, helaas is dit nu de enige optie". Scholen moeten voorlopig waarschijnlijk online lesgeven. Dat kan voor problemen zorgen, waarschuwt de AOb. "Online lesgeven is helaas echt niet hetzelfde. Weer zullen de achterstanden oplopen." Ook tijdens de eerste golf gingen scholen dicht. Het gebrek aan persoonlijke begeleiding maakte de achterstanden van sommige leerlingen groter, constateerden onderzoekers naderhand.
- De **CNV** vindt dat scholen deze week nog wel de tijd moeten krijgen om zich voor te bereiden op het geven van online-onderwijs. Als vanaf woensdag de scholen dicht moeten, dan is het belangrijk dat onderwijsteams de overige dagen van deze week regelruimte krijgen. Geen onderwijs op die dagen, maar wel een gedegen voorbereiding op het online-onderwijs na de kerstvakantie", zegt voorzitter Daniëlle Woestenberg van CNV Onderwijs. De bond heeft begrip voor het sluiten van de scholen "gezien de oplopende aantallen coronabesmettingen", maar maakt zich ook zorgen over de gevolgen voor leerlingen en onderwijspersoneel. "Uiteraard moeten we er met z'n allen voor gaan dat deze nieuwe lockdown geen nieuwe achterstanden veroorzaakt, we moeten oog houden voor leerlingen in een kwetsbare situatie."
- **Paul Rosenmöller, voorzitter van de VO-raad**, maakt zich grote zorgen over leerlingen en de kwaliteit van het onderwijs als scholen zeker een maand lang dichtgaan. "De situatie is ernstig. Wat moet gebeuren zullen we dan ook doen, we zullen zo snel mogelijk omschakelen naar online-onderwijs." Volgens de voorman van de VO-raad zijn de maatregelen vooral vervelend voor examenleerlingen en leerlingen die veel praktijkvakken hebben, lessen die online moeilijk gegeven kunnen worden. Ook voor kwetsbare leerlingen die moeilijk thuis kunnen leren hebben de maatregelen grote gevolgen. "Voor de kwaliteit van het onderwijs is dit niet goed. Bestaande achterstanden zullen verder oplopen, dat is zorgelijk in een schooljaar zoals we dat nog nooit gehad hebben", aldus Rosenmöller. Rosenmöller vindt ook dat we naar een "testsamenleving" toe moeten. "Daarin kunnen we via veel en omvangrijk testen, de besmettingen laag houden. Dat scholen hier onderdeel van gaan uitmaken is onvermijdelijk."
- **Gjalt Jellesma van Boink, de belangenvereniging van Ouders in de Kinderopvang**, had een nieuwe sluiting van opvanglocaties niet zien aankomen. "Dat die erbij betrokken worden, verbaast me wel enigszins", zegt hij. "Vooral omdat ouderen met jonge kinderen in een spagaat terecht komen die niet op te lossen is." Jellesma benadrukt dat de noodopvang openblijft, voor kinderen van ouders met vitale beroepen. Verder roept hij het kabinet op om snel duidelijkheid te geven over eventuele compensatie voor ouders. Jellesma denkt dat de bereidheid om tijdens de lockdown de opvangkosten door te betalen fors minder zal zijn dan in het voorjaar, als niet duidelijk is of mensen dat geld kunnen terugkrijgen.

Doorstroomlocaties

- Het sluiten van attractieparken, musea en dierentuinen zal een daling van het aantal coronabesmettingen juist tegenwerken, zegt directeur van de **Club van Elf Kees Klesman**. Volgens de directeur vormen attractieparken, musea en dierentuinen een noodzakelijke uitlaatklep voor mensen. "We snappen dat de situatie op dit moment ernstig is", aldus Klesman. Hij loopt maandagmiddag vooruit op de sluiting van zijn sector die het kabinet 's avonds mogelijk gaat aankondigen in de strijd tegen het oplopende aantal coronabesmettingen. "Maar het is echt noodzakelijk dat mensen er af en toe even uit kunnen. Zeker met de kerstvakantie in zicht is het zo belangrijk, ook voor kinderen, om even stoom te kunnen afblazen in een attractiepark of dierentuin. In parken en musea kunnen mensen op een veilige manier ontspannen. We hebben al het hele jaar ervaring met mensen op een veilige manier vermaken." De Club van Elf begrijpt dat het niet haalbaar is alle sectoren te sluiten en de attractieparken open te houden. "Verwarring over de maatregelen is het laatste dat we nodig hebben. Maar als je puur naar het aantal besmettingen kijkt, zal een sluiting van parken, dierentuinen en musea volgens mij alleen maar voor een stijging van het aantal besmettingen gaan zorgen."
- Ook de directeur van de **Nederlandse Vereniging van Dierentuinen, Wineke Schoo**, meent dat een sluiting van attractieparken, zoals dierenparken, niet goed is voor de daling van het aantal besmettingen. "Mensen gaan alleen maar dichter op elkaar kruipen als ze verder niets te doen hebben. Ik ben geen wetenschapper, maar dat kan natuurlijk leiden tot een stijging van het besmettingscijfer. In gewone parken en het bos zal het ook alleen maar drukker worden. En daar is geen toezicht, zoals bij ons." Ze is teleurgesteld door de plannen voor de sluiting van haar sector. "Maar als het kabinet het zo beslist, hebben wij ermee te dealen."

Contactberoepen

- **Ad Scheepbouwer, voorzitter van de belangenvereniging van masseurs**, krijgt veel telefoontjes binnen van mensen die nog snel een afspraak willen. "Veel mensen geven elkaar in december een massage als cadeau. Deze drukke periode lopen we nu dus mis." Toch snapt hij dat het kabinet een streep zet door massages. "Het kan niet anders, maar vinden het natuurlijk wel heel jammer. Want juist in deze tijd met stress zou je massages niet aan de kant moeten schuiven." De vereniging heeft vandaag alle leden laten weten dat afspraken geannuleerd moeten worden. "Sommige masseurs zoeken dan meteen al vluchtroutes", zegt Scheepbouwer. "Ze willen bijvoorbeeld aan huis masseren en noemen het dan geen behandeling. Wij zeggen natuurlijk dat dit niet kan."

Overige sectoren

- **De rijkschoolbranche** voelt de bui al hangen en vreest dat de al geplande examens ook worden geschrapt. "Het is een flinke klap voor de rijkschoolbranche, nadat we eerder ook al negen weken dicht moesten", zegt Ruud Rutten van

branchevereniging Fam. "We zijn sinds maart bezig om alles in te halen wat toen niet is doorgegaan. Dat hebben we nu enigszins op de rit en dan komt dit er weer overheen."

- **De Voedselbank Nederland** verwacht tijdens de komende lockdown open te kunnen blijven. Volgens een woordvoerder behoren de voedselbanken tot de vitale sector en hoeven ze daarom de deuren niet te sluiten. "Voor mensen is er altijd eten, dus laat daar geen onduidelijkheid over bestaan. Er is al stress genoeg."

B. Vakbonden

- **Vakbond De Unie** waarschuwt voor een overbelasting van grote delen van de hele samenleving. Dat de overheid extra maatregelen zal aankondigen is volgens de vakbond te begrijpen. Vooral omdat de lockdown is bedoeld om de zorg te ontlasten. Maar de bond waarschuwt tegelijkertijd dat de sociale spanningen toenemen, mede door de oplopende werkloosheid. Het kabinet is voornemens een harde lockdown af te kondigen tot en met 19 januari, waarbij alle niet-essentiële winkels en scholen dicht moeten, meldden NOS en RTL Nieuws eerder. Maandagavond om 19.00 uur licht premier Mark Rutte in een persconferentie de verdere maatregelen om het oplopende aantal besmettingen in te dammen toe. De Unie wil eerst de persconferentie afwachten voordat het verder commentaar geeft, maar ziet wel dat "de boel al langer onder spanning staat", aldus een woordvoerder.
- **CNV** laat weten dat de mogelijke nieuwe lockdown "een klap is voor Nederland, voor de economie en voor de werkenden". Wel is het volgens CNV noodzakelijk en moet "alles op alles" gezet worden om de "hausse aan coronabesmettingen te stoppen". CNV roept heel Nederland op zich aan de regels te houden. "Doordat we dat steeds te weinig hebben gedaan, is deze harde maatregel nodig", aldus CNV-voorzitter Piet Fortuin. CNV gaat er verder vanuit dat het kabinet de economie blijft ondersteunen, ook na deze nieuwe lockdown.
- **FNV** wil voorafgaand aan de persconferentie maandagavond nog niet reageren.

C. Experts

- **Epidemioloog Alma Tostmann van Radboudumc** in Nijmegen is blij dat het kabinet de maatregelen om het coronavirus te bestrijden aanscherpt. "Goed dat deze maatregelen genomen worden, gezien de cijfers", zei ze tegen de NOS. Volgens haar begon de tweede golf waar Nederland nu inzit bij jonge mensen. Ondanks alle maatregelen die al gelden, bereikt het virus nu steeds meer ouderen. "Scholen sluiten in deze fase lijkt me heel verstandig", zegt Tostmann. "Het gaat een dag of tien tot twee weken duren voordat we zien of de maatregelen effect hebben."
- **Microbioloog en OMT-lid Marc Bonten** is verrast dat het kabinet waarschijnlijk alle scholen en kinderdagverblijven sluit. "Jonge kinderen dragen weinig bij aan de verspreiding van het virus, dus het directe effect van die maatregelen zal gering zijn. Je doet dit vooral zodat ouders thuis moeten blijven en daardoor minder reizen." Het OMT heeft volgens Bonten geen duidelijk advies uitgebracht over de scholen. "We hebben schoolsluitingen ter overweging gegeven, maar we hebben niet voor of tegen die sluitingen geadviseerd. We hebben trouwens überhaupt geen keiharde adviezen gegeven. We hebben gezegd dat we ons ernstig zorgen maken en dat er harde maatregelen moesten komen." Het maatregelenpakket dat er nu aan lijkt te komen noemt hij duidelijk. "Tot nu toe heeft het kabinet geprobeerd de economie zo veel mogelijk te sparen, maar die trend is nu doorbroken. Dit zijn harde maatregelen en ik hoop dat iedereen zich nu realiseert dat het menens is."
- De maatregelen die het kabinet maandagavond zal aankondigen om het coronavirus terug te dringen, zullen zeker werken. Dat verwacht **Frits Rosendaal, hoogleraar epidemiologie aan bij het Leids Universitair Medisch Centrum**. "Ik denk dat dit moest, er kon niet langer gewacht worden. Het is een ferm pakket, vergelijkbaar met wat Duitsland doet, maar ik denk niet dat de maatregelen onnodig ver gaan. Alle beperkingen apart werken een beetje. Hoe meer maatregelen je neemt, hoe harder het werkt", aldus Rosendaal. Scholen gaan voorlopig dicht, en voor Rosendaal voelt dat als de meest pijnlijke maatregel, "onderwijs is het belangrijkste dat je hebt". Schiphol lijkt te worden ontzien, en daar plaatst Rosendaal vraagtekens bij: "Ik snap dat Schiphol belangrijk voor onze economie is. Ik weet niet eens of al die reizigers zo veel bijdragen aan het aantal besmettingen, maar alle kleine beetje samen helpen ons de verkeerde kant op. Bovendien gaat om het gelijkheid. Als mensen het gevoel hebben 'zij mogen dat wel en wij niet', helpt dat niet bij het draagvlak, het creëert geen solidariteit."
- Volgens **viroloog Ab Osterhaus** was het de enige overgebleven optie. "De besmettingscijfers zijn gewoon veel te hoog, terwijl er al veel maatregelen genomen zijn. Met kerst en Oud en Nieuw zou het bij de huidige maatregelen helemaal kunnen escaleren, zeker omdat het virus in deze lange wintermaanden sowieso al beter gedijt. Mensen lijken ook coronamoe. Je moet nu een duidelijk signaal afgeven dat het niet langer zo verder kan. [...] "Dat zou alleen maar erger worden als we niks zouden doen. Dan kan ook de acute zorg in de knel komen. Maar tot maart hoeven we daar nog niet heel veel van te verwachten, omdat voornamelijk de kwetsbare mensen en ouderen die minder verantwoordelijk zijn voor de verspreiding ervoor in aanmerking komen. De eerste maanden van 2021 zullen we dus nog even moeten doorkomen. Na de lockdown half januari zou het een stuk makkelijker moeten zijn om het bron- en contactonderzoek uit te voeren en met een goede exit-strategie met veel testen, moet het ons dan lukken om het virus op een relatief laag niveau te laten circuleren."
- Ook **Bert Slagter, wiskundige, expert complexiteitsonderzoek en Red Teamlid**, wijst erop dat we het virus totaal niet onder controle hebben. Het aantal positieve tests per honderdduizend mensen over de afgelopen zeven dagen zit nu in de meeste regio's boven de 300. Doel is om dat op z'n minst onder de vijftig te krijgen, terwijl ook het percentage positieve tests omlaag moet, legt de wiskundige uit. Pas dan heb je echt zicht op waar de clusters zijn. "En zolang je niet op dat punt bent, is je zicht beperkt.[...] Met deze nieuwe maatregelen zou volgende week de piek bereikt moeten zijn. Als we ons dan echt eraan houden, zou het aantal besmettingen per veertien dagen ongeveer kunnen halveren. Dan

komen we aan het einde van de lockdown weer rond de 2000-3000 besmettingen per dag uit. En dan zijn versoepelingen zeker weer mogelijk."

- Ginny Mooy, auteur en antropoloog, retweet Nienke (verpleegkundig specialist huisartsenzorg): "Waarom is er geen uitbreiding van zorgpersoneel gekomen om de klap van de 2de, (3de, 4de) golf op te vangen? Tijd voor een draadje over dit onderwerp. En ja er is hoop en geen paniek. We doen alles voor de patiënten. Ook nu. Maar dan moeten we elkaar wel serieus nemen."
- De harde lockdown gaat de economie forse schade toebrengen, verwacht **De Nederlandsche Bank** Het herstel dat gloort dankzij de komst van vaccins zou wel eens op 0,2 procent kunnen blijven steken. Dat komt neer op een krimp van 2,5 procent van de Nederlandse economie ten opzichte van voor de coronacrisis eind 2019, rekent DNB voor.

D. Zorgveld

- "Het kan niet veel strenger dan wat nu op de plank ligt", zegt **V&VN-bestuurder Gerton Heyne** over de harde lockdown. "Dit gaat zeker de druk op de zorg verminderen. Ik kan me niet anders voorstellen dan dat dit gaat leiden tot minder besmettingen en dus tot minder ziekenhuisopnames." De reacties onder zorgpersoneel dat Heyne vertegenwoordigt zijn tweeledig, zegt hij. "Vanuit hun professie hoor ik: dit is noodzakelijk. Verzorgenden en verpleegkundigen snappen die maatregelen en zijn er blij mee. Maar die mensen zijn tegelijk ook moeder of kind. Dus iedereen levert erbij in."

E. Politiek en bestuur

- "Ik maak me zorgen. Ik denk dat maatregelen een goed idee zijn", zegt **ChristenUnie-fractievoorzitter Gert-Jan Segers**. Volgens hem is niets uitgesloten en ligt alles nog op tafel. "Ingrijpen is wel noodzakelijk, lijkt me."
- Volgens **VVD-fractievoorzitter Klaas Dijkhoff** houden we ons nu minder goed aan dezelfde regels die tijdens de eerste golf golden. "Dus met dezelfde regels boek je minder resultaat." Na afloop van de extra MR zegt hij: "Ik denk dat bijna iedereen in Nederland zich zorgen maakt over de cijfers. Ik bedoel: het lijkt alsof hardere maatregelen moeten nemen. Ook omdat we het moeilijker vinden om ons aan de lichtere maatregelen te houden. En dat is heel menselijk, maar dat virus dat is niet zo menselijk. Dus dat vreet gewoon alle ruimte op die hij krijgt. (...) Er zijn vaccins in ontwikkeling, en ze zijn misschien in aantocht, maar het duurt nog wel even dat die de vrijheid geven die we nu soms nemen. Waardoor we toch weer in de ellende raken. En dan moet je op tijd ingrijpen en niet wachten. En ik denk dat met de kerstdagen op komst (...) waarin je elkaar toch meer opzoekt, dat je dat al vooruit moet schaken en niet alleen kijken, nu kijken, hoe is het vandaag? Maar ook wat betekent dat. Wij hebben in andere landen gezien dat hun feestdagen steeds leiden tot een enorme verspreiding (...) en als je dat erbij optelt dan kom je echt in grote problemen. Dus die moet je voor zijn. Dus dan snap ik dat we nu bij elkaar komen om op de hoogte gesteld te zijn."
- **CDA-fractievoorzitter Pieter Heerma**: "We zijn net met de fractievoorzitters bijgepraat, maar ik ga geen mededelingen doen over maatregelen die er wel of niet komen. Dat is vanavond spreekt de minister-president het land toe. En dat zal iedereen even moeten afwachten. Nou iedereen die naar de cijfers kijkt kan zien dat de situatie ernstig is. Ik maak me daar ook zorgen over. En vanavond spreekt de minister-president het land toe en dan kijken we hoe verder."
- **PvdA-fractievoorzitter Lodewijk Asscher** ziet een "patroon van laat reageren". Hij vroeg al eerder om actie van het kabinet. "Je ziet de cijfers al weken stijgen." Hij wil ook snel een debat over de besmettingscijfers en de houding van het kabinet. Hij noemt het na afloop van het fractieoverleg met het kabinet 'ingewikkeld om erover te praten', omdat alles uittekt wat niet de bedoeling is. "Ik heb ervoor gepleit om dat nu wel meteen openbaar te maken. Want ik denk dat Nederlanders daar enorm behoefte aan hebben om daar ook over te kunnen praten. Maar ik wilde wel houden aan de afspraken rondom dit overleg. Dus ik ga nu niet in op de voorstellen."
- **FvD-fractievoorzitter Thierry Baudet**, zou strengere coronaregels juist "verschrikkelijk" vinden. "De schade aan de samenleving is verbijsterend. Ik hoop niet dat Rutte nog meer schade wil aanrichten." Dat zou Baudet "heel verkeerd en stupide" vinden.
- "Grote zorgen" heeft **SP-leider Lilian Marijnissen**. Na afloop van het fractieoverleg met het kabinet zegt ze: "Nou ja, als je ziet waar we staan dan gaat het gewoon helemaal niet goed. Nou ja, daar horen we vanavond meer over. Er is ons met klem verzocht om daar nu nog niets over te zeggen. Maar wij maken ons als SP grote zorgen. Ja, of er niet teveel tijd is verspilld als je ziet waar we nu staan. Maar ook over wat de impact op mensen en bedrijven is hiervan."
- **50PLUS-fractievoorzitter Corrie van Brenk**, vindt het "heel zorgelijk als je de cijfers ziet". Haar achterban "verwacht wel meer maatregelen", zegt Van Brenk. De veiligheid van mensen gaat immers voor.
- **Eerste Kamervoorzitter Jan Anthonie Bruijn** vindt het belangrijk dat het werk van het parlement doorgaat. De Senaat werkt zoveel mogelijk vanuit huis. "De situatie is heel ernstig, dat is heel duidelijk. We kunnen allemaal de infectiecijfers zien, daar moeten we met zijn allen wat aan doen", zegt Bruijn. Hij kan nog niet zeggen wat voor invloed de aanstaande coronamaatregelen op het werk van de Tweede en Eerste Kamer zullen hebben. Wel benadrukt de Senaatsvoorzitter dat Kamerleden hun werk moeten kunnen doen. "We zijn een vitaal beroep, net als bijvoorbeeld de gezondheidszorg. Met die wetgeving, waar we altijd hard aan werken, helpen we mensen in het land."
- Burgemeesters in het **Veiligheidsberaad** vinden het evident en noodzakelijk dat er nieuwe, strenge coronamaatregelen komen. "Wij moeten nu stevig ingrijpen. Deze afslag hebben wij een paar maanden geleden gemist", zei burgemeester **Ahmed Aboutaleb van Rotterdam** voorafgaand aan het overleg met de burgemeesters van de 25 veiligheidsregio's.
- **Burgemeester Jan Hamming van Zaanstad** noemt het verloop van het virus "buitengewoon zorgelijk".
- "Wij snakken naar een enorme hamer. Zo trekken wij het niet langer. De situatie is ook bijna niet meer handhaafbaar", aldus **burgemeester Annemarie Penn-te Strake van Maastricht**. Een strenger pakket maatregelen geeft volgens de

burgemeesters verlichting in de handhaving. Maastricht had dit weekeinde nog meerdere opstootjes door "korte lontjes" in de binnenstad omdat mensen boos werden omdat zij vonden dat anderen te dichtbij kwamen. "Dat wil je niet meer", aldus de burgemeester. Volgens haar is de "angst" van het begin van het jaar weg en is boosheid daarvoor in de plaats gekomen. "Maar we moeten door, er is geen andere weg", zegt zij. De burgemeesters benadrukken nog maar eens dat het allemaal draait om het aanpassen van het gedrag van mensen, want zo krijgt Nederland het virus er niet onder.

- "Door goed te doen, komen we er sneller uit", vat **burgemeester Ahmed Marcouch van Arnhem** het samen.
- Een harde lijn is volgens hen nodig omdat de druk op de zorg veel te groot wordt. "Zachte heemeesters maken stinkende wonden", zeggen meerdere burgemeesters. "De situatie is dermate ernstig dat we niet veel kanten op kunnen. Het is niet anders", zegt **Jan van Zanen van Den Haag**. "Het is klip en klaar dat er maatregelen moeten komen. Over de hele breedte laait het virus weer op en het loopt de zorg over de schoenen", aldus Wouter Kolff van Dordrecht.
- De **Nederlandse rechtbanken** blijven vooralsnog open, ondanks de strengere maatregelen die premier Mark Rutte maandagavond afkondigt. Een strengere lockdown heeft nog geen invloed op de rechtspraak, verwacht de woordvoerder van de Raad voor de rechtspraak.

F. Media (selectie)

- **Meerdere journalisten** hebben commentaar op het 'lekken', waardoor mensen nog snel zijn gaan shoppen; iets wat eigenlijk voorkomen moest worden door de maatregelen vannacht al in te laten gaan, maar kennelijk toch niet tegen te houden is.
- **Politiek verslaggever van RTL Nieuws, Floor Bremer**, twittert opmerkend: "De burgemeesters hebben een woordvoeringslijn meegekregen zo lijkt. Wat meerdere keren voorbij komt: "Zachte heemeesters maken stinkende wonden. En daarom nu helaas vier weken een zware hamer, met het uitzicht dat je daarna weer verder kunt." #veiligheidsberaad"
- **NOS- / Nieuwsuur-verslaggever Arjen Noorlander** twittert kritisch: "En weer lopen we achter de feiten aan. Nu nóg hardere maatregelen omdat ze niet een week geleden al genomen werden. Nu de scholen dicht omdat een deel van Nederland nog wilde funshoppen.
- **Politiek verslaggever van NU.nl, Avinash Bhikie**, twittert over timing: "Kabinet voor de lockdown: Niet hard ingrijpen om de economie te ontzien. Kabinet nu: Alsnog hard ingrijpen en ondernemers treffen in decembermaand waar ze meest geld verdienen.
- **Kim van Keken van o.a. Onderzoekscollectief SPIT, De Groene Amsterdammer, Vrij Nederland en Quote** deelt een 'bedenklijke' tweet: "Scholen dicht, maar kerken blijven open. Vrijheid van godsdienst is in Nederland belangrijker dan het recht op onderwijs?"

G. Samenleving

- Volgens een **peiling van EenVandaag** onder ruim 22.000 mensen staat 73% achter een strengere lockdown waarbij onder meer niet-essentiële winkels dichtgaan en mensen in contactberoepen geen klanten mogen ontvangen. Volgens voorstanders is het de hoogste tijd dat het kabinet ingrijpt, omdat veel mensen de urgentie zelf niet voelen. "Mensen blijven gewoon naar winkels en tuincentra gaan alsof er niets aan de hand is. Blijkbaar kunnen we die vrijheid niet aan." 23% van de deelnemers staat niet achter een strengere lockdown. Sommigen zien er tegenop met nog meer beperkingen te leven. Anderen vinden het slecht voor de economie en voor ondernemers die het al zo zwaar hebben. In het onderzoek is ook gevraagd wat mensen vinden van een volledige lockdown, waarbij niemand de deur uit mag, behalve als je een cruciaal beroep hebt of voor noodzakelijke boodschappen. Daarover zijn de meningen verdeeld: de grootste groep (53%) is hier voorstander van. Het zou volgens de deelnemers helpen om de ziekenhuizen te ontlasten. 40% vindt dit te ver gaan. Zij hebben er geen zin in om nog meer beperkingen opgelegd te krijgen, terwijl anderen zich niet aan de regels houden. Ook vindt de laatste groep dit een te zware maatregel met de feestdagen in het vooruitzicht.
- 68% van de Nederland is voor strenge maatregelen, blijkt uit onderzoek van I&O research (de peiling werd afgelopen weekend afgenomen).
- Mensen delen foto's van **lege schappen** en stellen dat er 'gehamsterd' wordt, onder meer van WC-papier. Een aantal mensen stelt echter dat de lege schappen komen door de acties van de boeren. Onduidelijk is of de foto's vandaag zijn gemaakt, of ze van kort voor de eerste lockdown zijn.
- **Volle winkelstraten en rijen voor diverse winkels. Daarnaast enorme drukte bij kappers.** Ook drukte bij IKEA's. De burgemeesters van de grote steden roepen maandagmiddag iedereen op 'niet naar het centrum te komen'.

3. Overig relevant coronanieuws

Vaccins

- In de **Verenigde Staten** zijn de eerste mensen ingeënt met het Pfizer/BioNTech-virus. De Amerikaanse president Trump uitte zich verheugd op Twitter: "Gefeliciteerd VS! Gefeliciteerd wereld!"
- De Amerikaanse firma **Moderna** verwacht dat zijn coronavaccin op 12 januari wordt goedgekeurd door de Europese autoriteiten. Meteen daarna kan de distributie beginnen. Het concern is er klaar voor, aldus een topman van Moderna in Duitse media. Het is de bedoeling dat het Europese agentschap EMA in Amsterdam op 12 januari uitsluitend geeft over de toelating van het Moderna-vaccin op de Europese markt.
- In de UK is een nieuwe variant van het coronavirus vastgesteld; die mutatie zorgt voor een snellere verspreiding van de ziekte, zo gaf de **Britse minister van volksgezondheid, Matt Hancock**, aan.